

prebil dôkaj bridkih izkušenj tudi v javni svoji službi. — Obema odličnima pokojnikoma bode s temi vrsticami ohranjen hvaležen spomin v našem listu!

Matica hrvaška je izdala letos nastopne knjige: 1. *Oton Kučera*: »Črte iz magnetizma i elektriciteta«. 2. *Er. Valla*: »Poviest srednjega veka«. Prvi del. 3. *Ivan Lepušić*: »Slike iz Bosne«. 4. *Evgen Kumičić*: »Obiteljska tajna«. Veseloigra v treh dejanjih. 5. *Dimitrija Demeter*: »Teuta«. Žaloigra v petih dejanjih. — »Grobničko polje«. Pesem. Uvod napisala Vlad. Mažuranić in Fr. Marković. 6. *Jos. Kozarac*: »Medju svetlom i tminom«. Povest. 7. »Slike iz svjetske književnosti«. Prvi zvezek: Pesniški prvaki v prvi polovici XIX. veka. 8. *Šandor-Gjalski*: »Iz varmegjinskih dana«. Portreti, akvareli in razni nariski. 9. *Plutarh*: »Izabrani životopisi«. Drugi del: Životopisi znamenitih Rimljanov. Preložil, uvod in opomnje spisal *Stjepan Senc*. — Prvih osem knjig dobé člani za obični donesek, deveto pa za 1 gld. — Te knjige so jasna priča, kakó se trudi »Matica hrvatska« ustrezati svojim članom, zato je upati, da ji ostanejo zvesti dosedanji člani, da ji pa pristopijo tudi novi.

Akademija češka in jugoslovanska. Češka akademija znanostij in umetnostij je imela dné 31. vinotoka 260.229 gld. založnega imenja. Za leto 1891. je izdala 47.402 gld. Poleg obrestij iz zalogov dobiva 10.000 gld. podpore od dežele in 10.000 gld. od države. — Glavnica akademije jugoslovanske pa znaša 413.008 gld. 92 kr., ali 14.986 gld. več nego lani. Nje pokrovitelj biskup Strossmayr ji je poklonil tudi letos 1000 gld. za izdavanje slovarja.

Nov glasben list hrvaški je ustanovil *V. Klaič* v Zagrebu. Naslov mu je »Gusle«, prinašal pa bode razprave o glasbi in nje šolski in cerkveni uporabi, oziral se na zgodovino glasbene umetnosti, ocenjal glasbena dela in glasbene produkcije, priobčeval bibliografijo in končno tudi odgovarjal vprašanjem, katera bi se pošiljala uredništvu. »Guslim« se bodo dodajale glasbene priloge, katere uredujeta Ivan pl. Zajc in naš rojak A. Stöckl, dočim bode óni del, ki se tiče tamburice, oskrboval Milutin pl. Farkaš. Prva številka je izšla z jako zanimljivo vsebino. »Gusle« izhajajo vsak mesec na jedni pôli in inajo pol pôle glasbene priloge. Naročnina znaša za vse leto 3 gld. in se pošilja lastniku Vekoslavu Klaiču, Zagreb, Ilica šte. 60.

Nov roman Evgenija Kumičića. Uredništvo hrvaškega ilustriranega »Doma i Sveta« nam naznanja, da izide v novem letniku najnovejše delo cenjenega hrvaškega pisatelja Evgenija Kumičića, in sicer veliki zgodovinski roman »Urota Zrinjsko-Frankopanska«. Kumičić je pazno proučil óni del hrvaške zgodovine, in zato bode njega delo izvestno vrlo zanimljivo. »Dom i Svet« stoji za vse leto samó 6 gld., za pol leta 3 gld. in za četrt leta 1 gld. 50 kr.

Novo gledališče v Zagrebu. Hrvaški ban je izrekel v proračunskem odboru, da se jame prihodnje leto graditi v Zagrebu novo deželno gledališče

Obča glasbena in gledališka razstava bode letos na Dunaji. Hrvaški listi poročajo, da se bode tedaj tudi v posebnem gledališči, katero se postavi v Pratru, predstavljala hrvaška igra, bržkone Gunduličeva »Dubravka«.

»Balkanska carica«. Poročali smo že lani, da je Dionizij de Sarno San-Giorgio v Kotoru uglasbil to dramatiško delo črnogorskega kneza. Opera je sedaj izšla v založništvu C. Schmidla in dr. v Trstu, prirejena za klavir, s podloženim tekstom v cirilici. Ukusna izdaja ima na zavitku alegoriško sliko po načrtu J. Rendiča, pred naslovom pa sliko pisateljevo. Delo obseza 234 strani in veljá 6 gld. Dobiva se pri založniku v Trstu ali pa v »Dionički tiskari« v Zagrebu.

»Uspomena na izlet Srba i Čeha iz Srbije na izložbu u zlatni Prag« (6. jula 1891. god.). — Vsebina te lične knjižice, katero je spisal g. *Jos. Zd. Raušar-Zuborić* v

Belem Gradu, razvidna je iz naslova. Omenjamo samó, da jo krasi deset jako lepih slik s češke razstave. Dobro bi bilo, da se je tudi za izletnike slovenske izdala takšna spomenica!

»**Stražilovo**«, srbski list za pesništvo, pouk in književnost, izdajal bode letos zopet v Novem Sadu g. *Jovan Grčić*. I list izhaja vsako nedeljo na jedni pôli in veljá za vse leto 5 gld.

Jana Nerude zbrani spisi. Toliko da se je osušil grob nedavno umrlega pisatelja in prvega listkarja češkega, že se izdajajo njega zbrani spisi, katere uredjuje Ig. Hermann. Kakó težko so pričakovali te nove izdaje, to se vidi najjasneje iz tega, da se je précej tisti dan, ko je izšel prvi zvezek (»Drobne klepy. Růžné kresby humoristické«) razposlalo do 20.000 izvodov. Resnično, od Čehov se nam je učiti marsikaj, sósebnó pa, kakó naj se podpirajo književna podjetja!

Tristoletnica Komenskega. Po vsi Avstriji, lahko se reče, po vsem svetu, pripravljajo se pedagoški krogi, da kár najdostojneje poslavé spomin vélikega Komenskega, ki je vsemu pouku in vsi vzgoji odmeril pravi in prirodni pot, oprostivši šole duhomornega mehanizma. Najsijajneje sevéda poslavé Čehi slavnega svojega rojaka. V Pragi se je že meseca vinotoka 1890. leta ustanovil poseben odbor za slavnost, ki se bode vršila dné 28. sušca t. l.; ta odbor deluje tudi na to, da bi se v posebnem »Muzeji Komenskega« v Pragi zbrali Komenskega spisi v izvirnem jeziku in v prevodih, dalje shranile podobe, katere je Komensky sam risal za šole, podobe mest, kjer je živel, iz kratka, da bi obsezal namerjani muzej vse, kar se dostaje njega življenja in delovanja. Češka učiteljska društva so odmerila ves triletni prispevek, da se nakupijo potrebne stvari. V národnem gledališči praškem se bode na večer pred slavnostjo bržkone predstavljala kakova igra, katero je Komensky sam spisal za svoje učence; dné 28. sušca pa bode velika slavnostna akademija. — Iz hrvaškega »Napredka« posnemljemo, da izdá »Pedagoški književni zbor« za svoje člane spomeniški spis o delovanji Komenskega in tudi krasno sliko njegovo. Kaj pa pri nas?

Poljski roman. »Ona«, powieść przez *Maryę Rodziewicz*, Kraków, Warszawa 1890. Sirota brez očeta in matere to je — ona, Kostusia. Živi pri rojakih v gradu na deželi, na pol domača, na pol dekla. Gospodar ima v mestu na vseučilišči sina — medika, domá dve hčeri, »ki govorita z očetom francoski, s seboj angleški, a s Kostusijo — nikako« (9.) Zató le-tá največ dela in — molči. S pomočjo gospe tete vodi gospodinjstvo, in zató govorita ujec in gospá ž njo časih z glasom protektorjev ali pa se šalita, pri gostih pa jo vsi — prezirajo. Toda Kostusia je iskrena, preprosta in jako hvaležna. Ima dobra načela, prirojeno logiko, jasen um in veliko (dobre) trdne volje. Zvečer sedí navadno sama v svoji sobici, a tovariš ji je — cvrček. Pride Sewer Stamirowski, prijatelj domačega sina, in opazi, da ima uboga rojakinja rada tega njegovega prijatelja. Njemu (Seweru) bi radi dali hčer Feló, ali on se zaljubi v Kostusijo. Otroška ljubezen med domačim sinom in siroto izgine, ali zató jo ljubi Sewer in ona njega. Nje pestunja živi samotno v lesu; tu se vidita on in ona, tu in blizu na materinem grobu; povesta si, da se ljubita. Ali nazaj v grad gresta po toliki sreči — »žalostna, vedno bolj žalostna« (66.). To je čudno! Sewer ne more ostati v gradu, gre k óčimu, ali tajno zahaja k svoji dragi. To ljubezen opazijo ujec in drugi ter se silno srdé, sósebnó teta. Ona Sewera ne sme več videti, toda on jo čaka večkrat ves brezupen. Potem ga óčim preganja, ker bi si rad prisvojil njega imetek. Zató ga draži, a veliko razdražnost je podedeloval Sewer po očetu, draži, dokler se Sewer ne vrže nánj kakor divja zver. Ali zvežejo ga in zapró v vrtno hišo, kjer ga hoče óčim držati — do smrti (!!) Kostusia čaka, čaka, zboli, in ozdravi jo stara dojka, katera gré potem in zvé vse o